

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD
REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 59 0 Ps 000078 15 Rev 2
Banjaluka: 10.9.2015. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija Biljane Tomić, kao predsjednika vijeća, Senada Tice i Tanje Bundalo, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja - protutuženog RGR G. d.o.o. B., koga zastupa S.G., advokat iz B., ..., protiv tuženog - protutužitelja R. b. S. a.d. S., koga zastupa N.R., advokat iz Z., ..., po tužbi radi duga, vrijednost predmeta spora 723.140,98 KM i po protutužbi, radi naknade štete na ime izgubljene zarade, vrijednost predmeta spora 564.779,18 KM, odlučujući o revizijama stranaka izjavljenim protiv presude Višeg privrednog suda Banjaluka broj: 80 0 Ps 000078 14 Pž 3 od 12.2.2015. godine, na sjednici održanoj 10.9.2015. godine, donio je

PRESUDU

Revizija tužitelja-protutuženog RGR G. d.o.o. B. se usvaja i presuda Višeg privrednog suda Banjaluka broj: 80 0 Ps 000078 14 Pž 3 od 12.2.2015. godine ukida, u dijelu kojim je odbijen zahtjev tužitelja-protutuženog za isplatu iznosa od 276.348,69 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 1.9.2006. godine do isplate, u dijelu kojim je odbijen zahtjev za isplatu iznosa od 111.690,86 KM na ime zakonskih zatezних kamata na novčani iznos od 723.140,98 KM za period od 1.9.2006. godine do 15.9.2007. godine sa zakonskom zateznom kamatom počev od 20.9.2007. godine do isplate, i u dijelu kojim je odbijen zahtjev za naknadu troškova postupka preko dosuđenog iznosa od 33.379,15 KM, te se u tom dijelu predmet vraća tom sudu na ponovno suđenje

Revizija tuženog-protutužitelja se odbija.

Obrazloženje

Prvostepenom presudom Okružnog privrednog suda Bijeljina broj: 80 0 Ps 000078 13 Ps 2 od 23.6.2014. godine, odbijen je preostali dio tužbenog zahtjeva tužitelja, preciziran podneskom od 4.3.2014. godine, kojim traži isplatu glavnog duga u iznosu od 276.348,69 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 1.9.2006. godine do isplate, isplatu glavnog duga u iznosu od 151.814,14 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 1.8.2007. godine do isplate, i isplatu iznosa od 111.690,86 KM na ime zakonskih zatezних kamata na novčani iznos od 723.140,98 KM za period od 1.9.2006. godine do 15.9.2007. godine, sa zakonskom zateznom kamatom počev od 20.9.2007. godine do isplate.

Obavezan je tuženi da tužitelju na ime naknade troškova postupka isplati iznos od 33.379,15 KM, dok je taj zahtjev u preostalom dijelu preko dosuđenog iznosa odbijen.

Odbijen je protutužbeni zahtjev tuženog kojim traži da se obaveže tužitelj da mu na ime izgubljene zarade isplati iznos od 345.128,50 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 1.1.2007. godine do isplate.

Drugostepenom presudom Višeg privrednog suda Banja Luka, broj 80 0 Ps 000078 14 Pž 3 od 12.2.2015. godine, žalbe stranaka su odbijene i prvostepena presuda potvrđena.

Tužitelj revizijom pobija drugostepenu odluku samo u dijelu kojim je odbijen njegov tužbeni zahtjev za isplatu glavnog duga u iznosu od 276.348,69 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 1.9.2006. godine do isplate, u dijelu kojim je odbijen zahtjev za isplatu iznosa od 111.690,86 KM na ime zakonskih zateznih kamata na novčani iznos od 723.140,98 KM za period od 1.9.2006. godine do 15.9.2007. godine sa zakonskom zateznom kamatom počev od 20.9.2007. godine do isplate, i u dijelu kojim je odbijen zahtjev za naknadu troškova postupka preko dosuđenog iznosa od 33.379,15 KM, zbog povrede odredaba parničnog postupka i zbog pogrešne primjene materijalnog prava, sa prijedlogom da se revizija usvoji, pobijana odluka preinači u tom dijelu i tužbeni zahtjev usvoji ili da se ukine i predmet vrati istom sudu na ponovno suđenje.

U reviziji tužitelj izričito navodi da se drugostepena odluka ne pobija u dijelu kojim je odbijen njegov zahtjev za isplatu glavnog duga u iznosu od 151.814,14 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 1.8.2007. godine do isplate, a da je zahtjev za isplatu iznosa od 276.348,69 KM snizio na iznos od 271.397,13 KM (podnesak od 4.3.2014. godine), obzirom da je odustao od potraživanja po računu broj 4. od 24.1.2007. godine u iznosu od 4.662,18 KM.

Tuženi revizijom pobija drugostepenu odluku u odbijajućem dijelu protutužbenog zahtjeva zbog pogrešne primjene materijalnog prava, sa prijedlogom da se revizija usvoji, pobijana odluka preinači u tom dijelu i protutužbeni zahtjev usvoji.

Tuženi u odgovoru predlaže da se revizija tužitelja odbije.

Revizija tužitelja je osnovana.

Revizija tuženog nije osnovana.

Predmet spora po tužbenom zahtjevu je isplata glavnog duga u iznosu od 276.348,69 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 1.9.2006. godine do isplate i isplata iznosa od 111.690,86 KM na ime zakonskih zateznih kamata na novčani iznos od 723.140,98 KM za period od 1.9.2006. godine do 15.9.2007. godine sa zakonskom zateznom kamatom počev od 20.9.2007. godine do isplate.

Predmet spora po protutužbenom zahtjevu je isplata naknade po osnovu izgubljene zarade u iznosu od 345.128,50 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 1.1.2007. godine do isplate.

U bitnome se činjenično utvrđenje prvostepenog suda sastoji u sljedećem:

Tuženi, kao naručilac radova i tužitelj, kao izvođač radova, su 11.04.2006. godine, pod brojem 168/06, zaključili Ugovor o izvodjenju rudarskih radova (u daljem tekstu: Ugovor) kojim je tužitelj (član 1), preuzeo obavezu da za tuženoga izvede radove na kopanju, utovaru, transportu i odlaganju otkrivke i rude, kao i održavanje transportnih puteva na dva lokaliteta, i to površinskim kopovima Š. (u daljem tekstu: PKŠ) i K. (u daljem tekstu: PKK), u količini od 300.000,00 m³ čvrste mase i u roku od 4 mjeseca od dana potpisivanja Ugovora (član 3). Ugovorena je fiksna cijena posla po m³ čvrste mase u iznosu od 5,03 KM/m³ čvrste mase, u koju je ukalkulisan porez na usluge, koja cijena ne podliježe promjenama sve do završetka radova (član 4.). Ugovoreno je da se plaćanje vrši po privremenim mjesečnim situacijama, koje moraju biti potpisane od strane izvođača i naručioca do 15-tog u mjesecu za prethodni mjesec (u protivnom se ista neće prihvatiti), a plaćanje će se vršiti prema dinamici naplate otpremljene - iskopane rude, dok se nakon završetka radova ima izvršiti konačan obračun. Stranke su, dalje, ugovorile da se prije uvođenja u posao izvrši geodetsko snimanje početnog stanja mjesta rada na kopu od strane izvođača i naručioca, kao i snimanje konačnog stanja po završetku radova, a da je, u slučaju neslaganja stranaka sa izvještajem, mjerodavan snimak neutralne firme ovlaštene za ovakvu vrstu poslova (član 5.). Ugovorene su obaveze naručioca, da, između ostaloga, sačini detaljan plan rudarskih radova i uruči ga izvođaču, uvede izvođača u posao, obezbijedi nadzornog organa (član 7.), dok su obaveze izvođača bile, između ostaloga, da ugovorene radove izvede stručno, kvalitetno i u ugovorenom roku (član 8.).

Aneksom Ugovora koga su zaključili 13.4.2006.godine, izmijenjena je odredba člana 5. Ugovora koja se odnosi na plaćanje radova, tako što je ugovoreno da će naručilac plaćati izvedene radove kompenzacijom proizvoda iz asortimana Rudnika na ukupnu vrijednost ugovorenih radova iz Ugovora (cca 1.500.000,00 KM).

Aneksom Ugovora broj: 389/06 od 10.8.2006.godine, izmijenjena je odredba člana 3. Ugovora koja se odnosi na rok završetka radova, tako što je ugovoreno da je krajnji rok za završetak radova 30.9.2006 godine, da bi taj rok Aneksom 1. broj: P 2041006/01 od 4.10.2006. godine bio produžen do 31.10.2006 godine, a među parničnim strankama nije sporno da su, nakon isteka ovog roka, postigle usmeni dogovor da se rok produži do 31.12.2006. godine.

Aneksom ugovora za naknadne radove na PKŠ i PKK, broj: 248/06 od 5.6.2006.godine (u daljem tekstu: Aneks naknadnih radova), stranke su ugovorile izvođenje naknadnih radova koji nisu obuhvaćeni Ugovorom, a odnose se na izradu objekta odvodnjavanja i stacionirnih trasa. U tekstu ovog Aneksa taksativno su nabrojane teške mašine koje će biti korišćene u radu sa pojedinačno ugovorenom cijenom rada za svaku mašinu.

Iz situacije broj 02 sa opisom radova, utvrđeno je da je tužitelj tuženome fakturisao vrijednost radova izvedenih u periodu od 24.4.2006. godine do 31.8.2006. godine u iznosu od 983.954,07 KM, a iz situacije broj 03 sa opisom radova da su

fakturisani radovi izvedeni u periodu od 1.9.2006. godine do 22.12.2006. godine u iznosu od 596.240,21 KM, sve na osnovu situacije koja je potpisana od strane naručioca, izvođača i nadzornog organa. Uvidom u građevinski dnevnik, utvrđeno je da je isti i bez primjedbi uredno potpisan od strane naručioca, izvođača i nadzornog organa, te da je isti vođen za radove izvedene u periodu od 24.4.2006. godine (prvi upis) do 22.12.2006. godine (zadnji upis).

Prema Zapisniku o konačno izvršenim radovima od strane tužitelja na PKŠ i PKK, u vremenu od 24.4.2006. godine do 22.12.2006. godine, utvrđeno je da su sve mjesečne izračune iskopane čvrste mase u navedenom periodu, vršila i potpisom ovjeravala ovlaštena lica, za tužitelja V.R. i za tuženog Ž.M., dok su konačni izvještaj potpisali S.D. za izvođača, te K.E. i R.B. za naručioca. U Zapisniku o konačno izvršenim radovima, koji je sačinjen na osnovu izračuna mjesečnih izvještaja, konstatovano da je na PKŠ u ovom periodu izvršen iskop, utovar, transport i odlaganje otkrivke i rude u količini od 260.140,71 m³ čvrste mase, dok na PKK nije bilo ovih radova.

Vještak rudarske struke je u nalazu utvrdio da je tužitelj u količini iskopane čvrste mase od 260.140,71 m³ iskopao 19.864,76 tona rude, a da je tuženi u svojim planovima za kopove PKŠ i PKK planirao da bi bilo moguće otkopavanje 60.000,00 tona rude boksita.

Uvidom u Ugovor broj: 011205-01 od 1.12.2005.godine, utvrđeno je da su tuženi kao prodavac i preduzeće a.d. B. iz B. kao kupac, ugovorili isporuku - kupoprodaju 60.000,00 tona rude boksita u vremenskom periodu od 1.1.2006. godine do 31.12.2006. godine, sa ugovorenim odstupanjem do +30% godišnje (član 1. Ugovora), po cijeni od 36,00 KM/t (član 6.). Iz izvještaja tuženog od 20.12.2006.godine, utvrđeno je da je on u toku 2006. godine, kupcu isporučio rudu boksit u ukupnoj količini od 19.864,76 tona (koliko je tužitelj iskopao u čvrstoj masi).

Između stranaka nije sporno da je za fakturisane radove po situacijama broj: 02 i 03 tuženi isplatio tužitelju ukupni iznos od 861.715,28 KM, i to putem zaključenih cesija od 11.8.2006., 24.8.2006., 26.9.2006., 6.10.2006., 27.10.2006., 5.12.2006. i 29.12.2006. godine.

Između stranaka nije sporno da je pored isplaćenog iznosa od 861.715,28 KM putem cesije, tuženi pravosnažnom presudom Osnovnog suda u Bijeljini broj: 80 0 Ps 000078 07 Ps od 10.10.2008. godine (potvrđena u tom dijelu presudom Okružnog suda Bijeljina broj: 80 0 Ps 000078 08 Pž od 28.1.2009. godine) obavezan na isplatu iznosa od 368.275,65 KM, a presudom Osnovnog suda u Bijeljini broj: 80 0 Ps 000078 09 Ps 2 od 1.3.2010. godine (potvrđena u tom dijelu presudom Višeg privrednog suda Banjaluka broj: 80 0 Ps 000078 10 Pž od 27.9.2010. godine) obavezan na isplatu iznosa od 78.516,84 KM.

Polazeći od ovako utvrđenog činjeničnog stanja, koje ne može biti predmet pobijanja i ocjenjivanja u ovom revizijskom postupku s obzirom na izričitu zabranu sadržanu u odredbi člana 240. stav 2. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik RS“, broj: 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13-u daljem tekstu: ZPP), primjenom odredbe člana 189. st. 3., člana 202. stav 2. i člana 266. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ“, broj: 29/78, 39/85 i 57/89, te „Službeni glasnik RS“,

broj: 17/93, 3/96, 39/03 i 74/04-u daljnjem tekstu: ZOO), prvostepeni sud je odlučio kao u izreci presude.

Prema shvatanju prvostepenog suda, predmet Ugovora su bili rudarski radovi na iskopu količine od 300.000,00 m³ čvrste mase (čl. 3. Ugovora), po fiksnoj cijeni od 5,03 KM/m³ čvrste mase. Nalazeći utvrđenim da je tužitelj iskopao 260.140,71 m³, sud zaključuje da je dug tuženog iznosio 1.308.507,77 KM (260.140,71 m³ x 5,03 KM/m³), a koji iznos mu je u cijelosti isplaćen cesijama u iznosu od 861.715,28 KM, i dosuđenim iznosom od 446.792,49 KM (368.275,65 KM + 78.516,84 KM), što ukupno daje plaćeni iznos od 1.308.507,70. KM.

Polazeći od toga da je tužitelj svoj tužbeni zahtjev zasnivao isključivo na situacijama broj: 02 i 03 koje se tiču obaveza iz Ugovora, nalazi da sastavni dio zahtjeva nije bilo potraživanje izvedenih radova iz Aneksa naknadnih radova, pa iz tog razloga odbija zahtjev za isplatu iznosa od 276.348,69 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 1.9.2006. godine do isplate.

Prvostepeni sud je odbio i zahtjev za isplatu iznosa od 111.690,86 KM na ime zakonskih zatezних kamata obračunatih na iznos od 723.140,98 KM za period od 1.9.2006. godine do 15.9.2007. godine, sa zakonskom zateznom kamatom počev od 20.9.2007. godine do isplate, jer je zasnovan na nalazu vještaka ekonomske struke T.P. od 15.9.2007. godine, koji "nije predstavljao dokaz u predmetnoj pravnoj stvari" i "nije validan dokaz jer je vršen od vještaka koga je angažovala sama stranka".

Odbijajući protutužbeni zahtjev za isplatu izgubljene zarade u iznosu od 345.128,50 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 1.1.2007. godine do isplate, prvostepeni sud zaključuje da tužitelj Ugovorom nije preuzeo obavezu da iskopa 60.000,00 tona rude boksita ili manju količinu rude. Stoga cijeni da nema njegove odgovornosti u tome što je tuženi kupcu a.d. B. B. isporučio samo 19.864,76 tona, a ne ugovorenu količinu od 60.000,00 tona rude boksita. Imajući u vidu vremenski redosljed zaključenja ugovora tuženog sa a.d. B. B. (1.12.2005. godine) i ugovora koga je zaključio sa tužiteljem (11.4.2006. godine), prvostepeni sud cijeni da se radi o ugovorima koji su nezavisni jedan od drugog i da tuženi nije dokazao postojanje uzročno posljedične veze između njegovih obaveza prema a.d. B. B. i djelimičnog ispunjenja ugovora od strane tužitelja prema njemu.

Pri donošenju odluke o protutužbenom zahtjevu, prvostepeni sud je imao u vidu i nalaz vještaka rudarske struke koji se izjasnio da se iz količine čvrste mase od 300.000,00 m³ može iskopati samo količina od 54.051,13 tona rude.

Drugostepeni sud u cijelosti prihvata činjenična utvrđenja i pravne zaključke prvostepenog suda, iz kog razloga odbija žalbe stranaka i potvrđuje prvostepenu presudu.

Drugostepena odluka nije pravilna u dijelu kojim je odlučeno o tužbenom zahtjevu tužitelja, zbog čega je njegovu reviziju valjalo usvojiti.

Prema situaciji broj 02, koja se odnosi na radove na PKŠ i PKK, tužitelj je tuženom fakturisao radove u vrijednosti od 983.954,07 KM, a iz situacije broj 03, koja se takođe odnosi na radove na PKŠ i PKK, u iznosu od 596.240,21 KM. Fakturisani

iznosi su obuhvatali cjelokupni ugovoreni period radova od od 24.4.2006. godine do 22.12.2006. godine.

Dakle, na osnovu ove dvije situacije (983.954,07 KM + 596.240,21 KM) u vezi kojih su stranke po Zapisniku o konačnoj situaciji saglasne, fakturirani su radovi u ukupnoj vrijednosti od 1.580.194,20 KM.

Tužitelj je u tužbi od 11.6.2007. godine, doduše u nešto većem iznosu (723.140,98 KM) od onog koji mu pripada kada se odbije dio plaćen cesijom (1.580.194,20 KM - 861.715,28 KM = 718.479,00 KM) i postavio zahtjev za isplatu neplaćenog dijela potraživanja po situacijama broj 02 i 03.

Nije sporno, a to potvrđuju i izvedeni dokazi, da je tuženi putem cesije isplatio iznos od od 861.715,28 KM i da je pravosnažnim presudama obavezan na isplatu ukupnog iznosa od 446.792,49 KM (368.275,65 KM + 78.516,84 KM), što ukupno daje iznos od 1. 308.507,70 KM.

Razlika između fakturisanog iznosa koji se zasniva na konačnoj situaciji i ukupno izvršenog plaćanja jeste 271.686,50 KM (1.580.194,20 KM - 1. 308.507,70 KM).

Odbijajući zahtjev tužitelja za isplatu iznosa od 276.348,69 KM (koji je snižen na iznos od 271.397,13 KM), oba nižestepena suda su našla da se zahtjev tužitelja za isplatu iznosa 723.140,98 KM zasniva na izvršenim obavezama po Ugovoru, tj. na plaćanju utvrđene količine iskopane čvrste mase po fiksno ugovorenoj cijeni (260.140,71 m³ x 5,03 KM/m³), a za koje potraživanje su utvrdili da je plaćeno. Sudovi nisu prihvatili da je iznos iz tužbe obuhvatao i vrijednost izvedenih radova po Aneksu naknadnih radova, a do kog zaključka su došli ocjenom izvedenih dokaza, konkretno ocjenom situacija broj 02 i 03.

Revizijom tužitelja se pravilno ukazuje da je došlo do povrede odredbe člana 8. ZPP i da ovi dokazi nisu ocjenjeni savjesno i brižljivo, jer se njegov zahtjev za isplatu zasnivao kako na izvršenim poslovima po Ugovoru, tako i na izvršenim poslovima po Aneksu naknadnih radova.

Naime, kao prilog situaciji broj: 02 koju je tuženi zaprimio 18.9.2006. godine pod protokolnim brojem 413/06, navedena je količina iskopane čvrste mase (177.553,23 m³) po Ugovoru, ali i pod tačkom 04. „rad mašina po norma satu“ uz taksativno navođenje vrste korištene mašine, broja sati rada mašine i jedinične cijene sata rada, a što se odnosi na Aneks naknadnih radova. Kao prilog situaciji broj: 03 koju je tuženi zaprimio 3.5.2007. godine pod protokolnim brojem P 1 030507/06, navedena je količina iskopane čvrste mase (82.587,48 m³) po Ugovoru, ali i pod tačkom 07. „rad mašina po norma satu“ uz taksativno navođenje vrste korištene mašine, broja sati rada mašine i jedinične cijene sata rada, a što se odnosi na Aneks naknadnih radova.

Da ukupna vrijednost fakturiranih radova po situacijama broj 02 i 03 obuhvata i radove po Ugovoru i radove po Aneksu naknadnih radova proizilazi i iz nalaza vještaka ekonomske struke T.P. od 12.1.2010. godine.

Ukupni zbir iskopane količine čvrste mase iz obe situacije i količina koju je vještak naveo u nalazu je ista i iznosi 260.140,71 m³. Kada su u pitanju radovi po Aneksu naknadnih radova, ukupni broj radnih sati svake mašine je jednako utvrđen i u situacijama i u nalazu, ali je različito utvrđena njihova vrijednost (bez PDV), jer po situacijama iznosi 213.825,00 KM, a po nalazu vještaka 271.397,13 KM (razlika je u visini vrijednosti sata navedenog u situaciji u odnosu na nalaz).

Dakle, zbog pogrešne ocjene izvedenih dokaza došlo je i do pogrešene primjene materijalnog prava, pa je zbog pogrešnog pravnog pristupa u ovoj pravnoj stvari činjenično stanje ostavljeno nepotpuno utvrđenim i nema uslova za preinačenje pobijane presude.

Osnovano se revizijom tužitelja ukazuje i na počinjenu povredu postupka kada je zahtjev za isplatu obračunate zakonske zatezne kamate u iznosu od 111.690,86 KM (obračunate na iznos od 723.140,98 KM za period od 1.9.2006. godine do 15.9.2007. godine) odbijen iz razloga što su sudovi našli da nalaz vještaka ekonomske struke Triše Petrića od 15.9.2007. godine, "nije predstavljao dokaz u predmetnoj pravnoj stvari" i "nije validan dokaz jer je vršen od vještaka koga je angažovala sama stranka".

Zakon o parničnom postupku ne stavlja bilo kakvo ograničenje u pogledu toga šta može biti dokaz u parnici (cijeni se u zavisnosti od materijalno pravnog odnosa), pa je sud dužan da u smislu odredbe člana 8. ZPP ocjeni svaki predloženi dokaz zasebno i sve dokaze zajedno. U konkretnom, što revizija pravilno ukazuje, prvostepeni sud nije ni cijenio navedeni nalaz kao dokaz, već ga je "a priori" odbacio kao dokaz u ovoj parnici. Samo po sebi, to što je ovaj dokaz pribavljen neposredno po nalogu stranke, a ne po rješenju suda, ne znači da on nije dokaz, dok je sasvim drugo pitanje kakva je njegova konkretna dokazna snaga.

Obzirom da u odnosu na ovaj dio tužbenog zahtjeva dolazi u obzir primjena odredbe člana 277. ZOO, prvenstveno se morao dati odgovor na pitanje da li je tuženi i ako jeste kada pao u docnju u ispunjenju novčane obaveze (član 324. stav 1. ZOO), kolika je osnovna novčana obaveza po kojoj je u eventualnoj docnji, koliki je period docnje i da li je i kada vršio plaćanja po obavezi. Tek nakon što se ove relevantne činjenice utvrde, može se odlučiti o osnovanosti ovog dijela zahtjeva imajući pri tome u vidu da je tužitelj istakao i zahtjev za isplatu i zakonske zatezne kamate na obračunatu kamatu počev od 20.9.2007. godine do isplate (član 279. ZOO).

Odluka o troškovima ovisi od konačnog uspjeha stranke u postupku, a kako još uvijek u cjelini nije odlučeno o glavnom tužbenom zahtjevu tužitelja, to nije moguće ni odlučiti o troškovima postupka jer je ono akcesorne naravi i ovisi o odluci o glavnom zahtjevu, pa je valjalo ukinuti i odbijajući dio odluke o troškovima postupka.

Kada je u pitanju odluka o protutužbenom zahtjevu, po ocjeni ovog suda, nije došlo do pogrešene primjene materijalnog prava, pa se revizija tuženog ukazuje neosnovanom.

Tuženi je preduzeće koje se bavi iskopavanjem rude i kao specijalizovano za tu djelatnost preuzima i rizik procjene da li se na određenom lokalitetu nalazi ruda i u kojoj količini, te u tu svrhu provodi određena geološka ispitivanja i izradu elaborata. Elaborat o klasifikaciji, kategorizaciji i proračunu rezervi crvenog boksita, koje je

naručio tuženi, odobreni su od Ministarstva ..., ali je detaljni plan koji daje konkretni fizički obim proizvodnje na jalovini i rudi za PKŠ odobren 11.5.2006. godine, a za PKK 26.6.2006. godine.

Prema nalazu vještaka rudarske struke iz ugovorene količine od 300.000,00 m³ čvrste mase, maksimalno se moglo očekivati iskopavanje količine od 54.051,13 tona rude, od čega na lokalitetu PKŠ količina od 27.450,00 tona rude, a na lokalitetu PKK količina od 26.601,13 tona rude. Tačni su navodi da je tužitelj vršio iskop čvrste mase samo na kopu PKŠ gdje je iskopao manju količinu čvrste mase (260.140,71 m³) od ugovorene (300.000,00 m³) tj. manje za 39.859,26 m³. Iskop čvrste mase nije vršen na kopu PKK jer je propustom tuženog onemogućeno iskopavanje na tom kopu, tako da je na kopu PKK, po Zapisniku o konačno izvršenim radovima od 19.1.2007. godine, vršio radove na pristupnom putu i iskopu kanala.

Ako bi se izvršeni iskop čvrste mase izražavao procentualno, tužitelj je ispunio obavezu iskopavanja čvrste mase sa 86,71 %. U iskopanoj količini čvrste mase od 260.140,71 m³ tužitelj je iskopao 19.864,76 tona, ili izraženo procentualno proizilazilo bi da je u toj čvrstoj masi bilo 7,64 % rude. Kod takvih činjenica neobjektivno je očekivati da iz dijela neiskopane čvrste mase od 39.859,26 m³, tužitelj može iskopati nedostajuću količinu rude od 40.135,24 tona.

Saglasno odredbi člana 99. ZOO odredbe ugovora se primjenjuju onako kako glase, a ukoliko se pojavi potreba tumačenja spornih odredbi tada se ne treba držati doslovno upotrebljenih izraza, već treba istraživati zajedničku namjeru ugovarača i te odredbe razumjeti tako da odgovaraju načelima obligacionog prava.

Odredbom člana 189. stav 1. ZOO, oštećenik ima pravo na naknadu obične štete i na naknadu izmakle koristi, a pri ocjeni visine izmakle koristi uzima se u obzir dobitak koji se mogao osnovano očekivati prema redovnom toku stvari ili prema posebnim okolnostima, a čije je ostvarenje spriječeno štetnikovom radnjom ili propuštanjem (stav 3.). Pretpostavke da bi štetnik odgovarao za nastalu štetu propisane su odredbom člana 154. ZOO (štetna radnja, protupravnost štetne radnje i uzročna veza između štetne radnje i štete).

Ugovorom od 11.04.2006. godine o izvodjenju rudarskih radova, tužitelj je preuzeo obavezu da za tuženoga izvede radove na kopanju, utovaru, transportu i odlaganju otkrivke i rude na kopu PKŠ i PKK u količini od 300.000,00 m³ čvrste mase, sa fiksnom cijenom po m³ čvrste mase u iznosu od 5,03 KM/m³.

Nijedna odredba Ugovora, niti to proizilazi iz eventualnih usmenih dogovora ugovarača, ne ukazuje niti daje prostora tumačenju da se tužitelj obavezao u masi od 300.000,00 m³ iskopati količinu od 60.000,00 tona rude boksita ili bilo koju drugu količinu rude. To što se tuženi obavezao kupcu a.d. B. B. isporučiti 60.000,00 tona rude boksita tokom 2006. godine (dok traje Ugovor tužitelja i tuženog), ne znači da je tužitelj preuzeo obavezu da tu količinu i iskopa, odnosno da je tuženi svoju obavezu morao i mogao ispuniti samo iz dijela rude koju bi iskopao tužitelj u ispunjenju Ugovora. Zaključenje ovog ugovora, kao i svakog drugog, nosi sa sobom odgovarajući poslovni rizik, a stvar je poslovne politike tuženog da obezbijedi poslove sa kojima može računati sa sigurnošću da može ispuniti preuzete obaveze prema ovom preduzeću, kao kupcu njegove robe.

Imajući u vidu da je tužitelj izvršio ugovor sa 86,71 %, eventualno bi postojala njegova odgovornost samo za razliku neiskopane količine čvrste mase do 100% ispunjenja ugovora, ali pod uslovom da se iz te mase mogla iskopati određena količina rude. Da li je to moglo i u kojoj količini, tuženi nije dokazivao.

Iz navedenih razloga odlučeno je kao u izreci temeljem odredbe člana 248. i člana 250. stav 2. ZPP, u vezi sa članom 456. a). ZPP.

Predsjednik vijeća:
Biljana Tomić

Za tačnost opravka ovjerava
rukovodilac sudske pisarnice
Amila Podrašćić